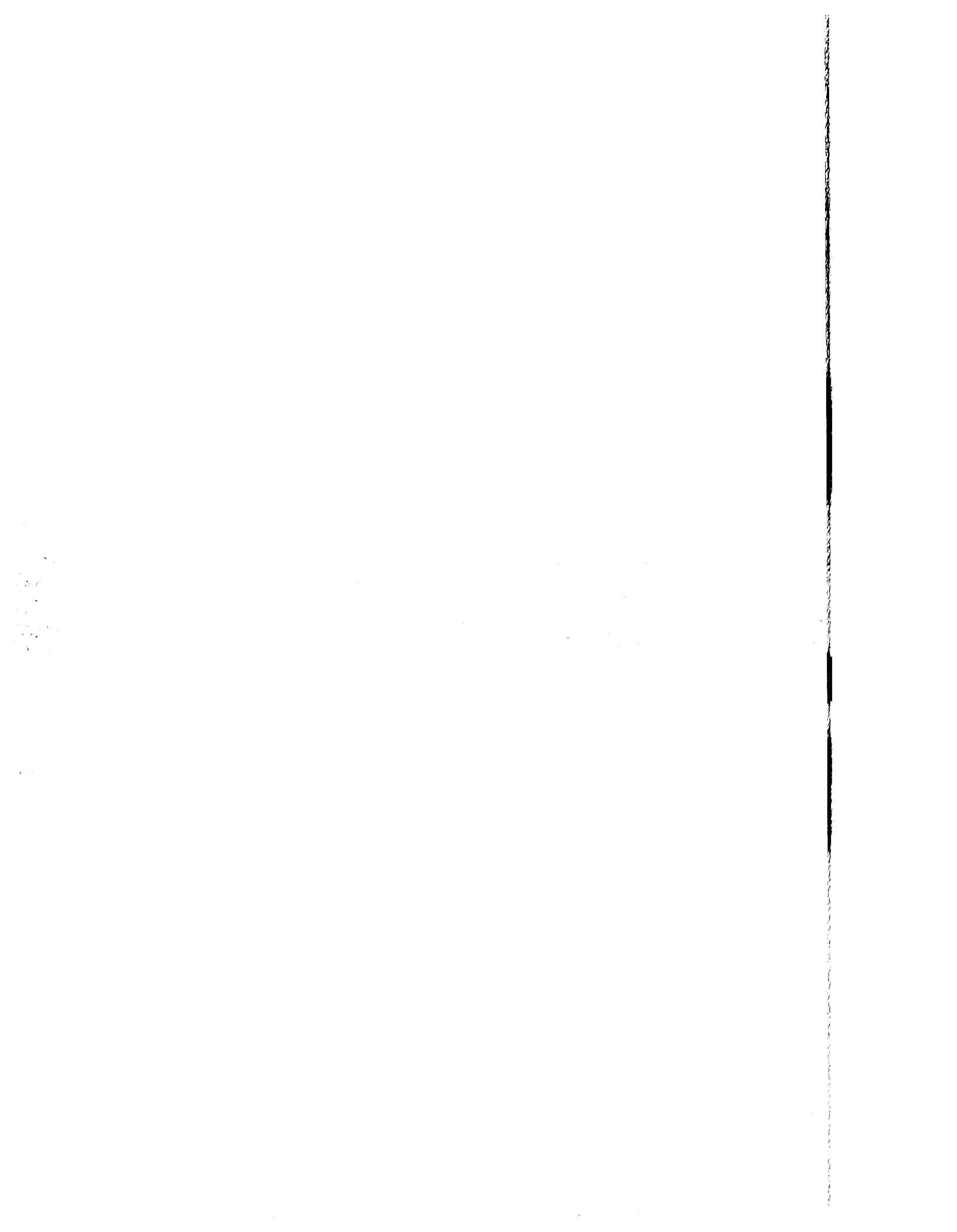

III. BÖLÜM EĞİTİM

Eğitim ve Eğitim Emekçilerinin Sorunları

Türkiye'de eğitimin ve eğitim emekçilerinin büyük sorunları var. Yaşanan sorunlar, sadece eğitim alanını değil, bugünkü toplumsal yaşamımızı ve geleceğimizi etkileyen boyutlardadır. Ülkenin ekonomik ve siyasal çıkmazları eğitimdeki sorunların temelini oluşturmaktadır.

İşte bu kavrayışla, eğitimin ve eğitim emekçilerinin sorunlarını, belli başlıklar altında özet olarak ifade etmeye çalışacağız. Bununla da yetinmeyip, ardından çözüm önerilerimizi sıralayacağız.

İşte sorunlar! İşte bazı gerçekler !

Türkiye'de 6-14 yaş grubunda her 100 çocuktan 30'u çalışıyor. İş alanları ise tarım, küçük sanayi ve sokak.

Çalışan çocukların % 78'i okula devam etmiyor.

Sekiz milyon çocuk yoksulluk içinde yaşamaktadır.

Her 100 çocuktan 21'i okuma yazma bilmiyor.

100 kız çocuğundan 297u okula gitmiyor.

Ülkemizde 4-18 yaş arasında yaklaşık 1 milyon özel eğitime muhtaç özürü çocüğümüz var. Bunların ancak 30 bine yakını eğitim olanaklarından yararlanabiliyor.

İlköğretim çağı nüfusunun % 10'u ilköğretim haktan yararlanamıyor.

Eğitimde kişi başına, Japonya'da 950 \$, Almanya'da 817 \$, İtalya'da 523 \$, Yunanistan'da 240 \$ harcanırken bu miktar ülkemizde 90 \$'dır.

Yükseköğretimde, % 22.4 okullaşma oranı ile Şili, Ürdün ve Lübnan'dan geri durumdayız.

.....

.....

Eğitime yapılan yatırımlar artan eğitim istemlerini karşılamaktan uzaktır

Son on yıldaki Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinin GSMH içindeki payı ortalama %2,33'dür. Bakanlık bütçesinin konsolide bütçeye oranı ise, ortalama 10.31'dir. Eğitim kurumlarımızdaki öğrenci sayıları ve okula gidemeyen nüfus gözönüne alındığında, bu oranlar oldukça yetersizdir.

Eğitim sistemimiz işlevsizdir

Yarış ortamı ve aşırı bilgi ile yüklenmiş programlar nedeniyle öğrencilerin ne bilimsel düşünme yetenekleri, ne sanatsal yaratıcılıkları, ne de yaşamsal becerileri geliştirilmektedir. Sistem tamamen üniversite sınavlarını kazanmaya endekslenmiştir.

İlköğretimde sorunlar devam etmektedir

Ülkemizde eğitimin işlevi "bilgi ve beceri kazandırma" süreci olarak algılanmaktadır. Ders programları da bu anlayışla hazırlanmaktadır ve bilgi yüklemeye dayalıdır. Halbuki özellikle ilköğretimde bilginin yanında çocuğun kişilik gelişimi çok önemlidir. Ne yazık ki ne eğitim programlarımız ne de eğitim ortamlarımız buna uygundur.

8 yıllık ilköğretime geçişle birlikte yenilendiği söylenen ilköğretim ders programları özü itibarıyla ilkökul ve ortaokul ders programlarının birleştirilmesinden öteye gidememiştir.

Eğitim

İlköğretimde günlük 6 saatlik ders programı pedagojik açıdan sakıncalıdır. Eğitimde amaçlanan hedeflere ulaşmak için tek başına eğitim programları da yeterli değildir. Programlarla birlikte çocukların gelişim özelliklerine uygun eğitim ortamlarının sağlanması da gerekmektedir.

Plansızlık burada da açıkça kendini göstermektedir.

Mevcut duruma göre ilköğretim kurumlarının %23'ü kentlerde, %77'si köylerde bulunmaktadır. Öğrencilerin ise %74'ü kentlerde %26'sı köylerde öğrenim görmektedir. Öğretmen dağılımı da öğrenci sayılarına bağlı görülmektedir.

İlköğretimde görev yapan öğretmenlerin % 68'i kentlerde çalışırken %32'si köylerde çalışmaktadır.

Bu rakamların ortaya koyduğu gerçek; köy ilkokullarında mevcut kapasitesinin çok altında öğrenci bulunurken, kent okullarının aşırı yoğun olduğudur. Nitekim bugün kent okullarının sınıf mevcutları ortalama 54 kişidir. Kentlerde sınıf mevcutlarının 30 kişiye düşürülmesi için mevcut öğrenci sayılarını sabit kabul edersek 106.000 dersliğe daha ihtiyaç vardır.

Diğer taraftan, köylerde bulunan ilköğretim okullarında da 20.000 derslik fazlalığı vardır. Okulların teknolojik donanımları ise yok denecek kadar azdır.

Ortaöğretimde bir tür "lise anarşisi" yaşanmaktadır

Türkiye'de toplam sayısı 6168'i bulan 70'den çok lise türü vardır. Şimdiye değin gerçekçi bir eğitim planlaması yapılmadan ve kalkınma hedefleri göz önünde bulundurulmadan amaçsızca lise ve meslek liseleri açılmış; bunlar da kendi aralarında çeşitlendirilmiştir (Anadolu Lisesi, Süper Lise, Fen Lisesi gibi). Bu, dünyanın hiçbir ülkesinde görülmeyen ve açıklaması oldukça zor bir durumdur.

Mesleki eğitim modeli akıcı ve işlevsel değil

Mesleki eğitim modeli akıcı ve işlevsel değil. Belirtilen meslek liselerinin "ara eleman" yetiştireceği varsayılıyor. Bu kesinlikle olanaksız. 1999 yazında toplanan 16. Milli Eğitim Şurası, dünyadaki gelişmenin aksine, meslek liselerinin çoğaltılması kararını aldı. Yine bu şura kararlarına göre, "çok programlı lise" adı altında birçok kasaba lisesi fiilen "imam hatip lisesi" durumuna getirildi. Ara eleman eğitimi, uygar dünyada artık lise öğrenimi üzerine oturtuluyor. Bu hem hakça, hem daha ekonomik, hem de hızla gelişen teknolojiye yeni ortaya çıkan mesleklere uyum açısından zorunlu.

Eğitim sistemi öğrencileri kişisizleştirilmektedir

Çocukların ve gençlerin eğitim yaşamları boyunca sürüp giden sınavlı yarış, onların hem ruh sağlığını bozmakta, hem de eğitimin niteliğini düşürerek, eğitimin ticarileşmesine neden olmaktadır. Öğrenci kişiliği bu ortamda tam geliştirilememektedir.

Bu durumda, eğitilen kişi "özne" olmaktan çıkıp, eğitimin "nesnesi" durumuna gelmektedir. Geliştirilmeye çalışılan Toplam Kalite Yönetimi (TKY) anlayışında da, öğrenci-öğretmen-veli "iç müşteri", "dış müşteri" kavramlarıyla değerlendirilmektedir.

Eğitimde her türden fırsat ve olanak eşitsizliği derinleşmektedir

Bölgeler, kentler, cinsler ve sosyal sınıflar arasında eşitsizlik sürüp gitmektedir. Bu durum temel bir insan hakkı olan eğitim hakkının kullanılması açısından ciddi sorunlar yaratmaktadır. Eğitimin cins ayrımcı yanı ders kitaplarından, okul türlerine ve mesleki yönlendirmeye kadar sürmektedir.

Okullarımızda rehberlik kurumları yok denecek kadar azdır

Ülkemizde rehberlik servisi bulunan okullarımız son derece azdır. Rehberlik servisi olan okullarda da bir "servis çalışması"ndan çok "tek rehber öğretmene dayalı çalışma" yapılmaktadır.

Din eğitimi iyice çığırından çıkmıştır

"Sekiz yıllık kesintisiz eğitim" yönündeki yasal düzenleme kuşkusuz çok önemli bir adımdır. Ancak, bunun eleştirilebilecek yönleri de saklı durmaktadır. Eğitimin genelindeki bilim dışılık, deney, araştırma ve gözleme dayanmama, demokrasi eğitiminden uzaklık, "dinsel" telkinlere zemin hazırlamaktadır. Ayrıca, 1982 darbe Anayasasının getirdiği "Zorunlu Din Kültürü ve Ahlak Öğretimi" kamburu, kişilerin inançlarına ipotek koyma yanında, Anayasasının gerekçesine de aykırıdır. Örneğin, konuların sadece yüzde 20-25 kadarı "ahlak"la ilgili olup bu konular da "dinsel ahlak"ı temel almaktadır. Öte yandan, Anayasaya göre "ilk ve ortaöğretimde zorunlu" (m.24) olan bu ders "Din Kültürü ve Meslek Ahlakı" adı altında yaygın eğitime de konulmuştur.

1973 yılında çıkarılan Milli Eğitim Temel Kanunu (m.32) ile oluşturulan imam-hatip liseleriyle, Tevhid-i Tedrisat Kanunu (m.4) ile düzenlenen "Imam Hatip Mektepleri" arasında hiçbir ilişkisi yoktur. O okullar, eğitim sisteminin "ayrık" (istisnai) bir unsuru olup "ayrı mektepler" diye tanımlanmıştır. İmam-hatip liseleri ise, alternatif "lise" konumundadır.

Ders kitapları inceleme ve seçim yöntemi ilkelliğini sürdürmektedir

Birçok yazar, bu inceleme yöntemi yüzünden artık MEB'e kitap vermemektedir. Bir bilim insanının kitabı, ömründe, değil kitap, mektup bile yazmamış, öğretmenlikten bıktığı için komisyon üyesi olmuş, bazı meslektaşlarımız tarafından incelenebilmektedir. Bu yüzden piyasa, bilgi yanlışları ile sakatlanmış, kitap denilmeyecek "ders kitapları" ile doludur. Rahatça söyleyebiliriz ki, bugünkü ders kitaplarının kalite ortalaması 1930-1940'lı yıllarda yazılanlardan daha kötüdür. Son yazdırılan "bakanlık yayını" kitaplar ise, türlerinin en kötüleridir.

Eğitim yönetimi demokratik değildir

Sorunların asıl kaynağı kötü yönetimdir. 12 Eylül 1980 darbesinin ve onun devamı olan Özal döneminin yarattığı örgüt ve kadro erozyonu sonucunda Bakanlığın organasal yapısı, danışma sistemi, akademik fonksiyonları dağıtılmıştır. Örneğin, hem akademik işlevi, hem yasama işlevi bulunan *Talim ve Terbiye Kurulu*, yapı ve görevlendirme açısından eskisinin yanında bir karikatür durumundadır. Bakanlığın yürütme organı olan *Müdürler Kurulu* (Yüksek Yöneticiler Kurulu), artık işlememekte, her birim başına buyruk ve birbirinden habersiz, kimi zaman aynı görevleri yineleyerek çalışmaktadır. Bu yasayla bol miktarda genel müdürlük ve daire oluşturulmuştur. Örneğin, 7 müsteşar yardımcısı; mesleki ve teknik eğitimle ilgili 7 genel müdürlük; idari ve mali işlerle ilgili 5 daire başkanlığı bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'nda asli görevi konumundaki "öğrenci işleri", "program geliştirme" ve "mevzuat geliştirme" ile ilgili ayrı birimler bulunmamaktadır. Talim ve Terbiye Kurulu, APAK, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi gibi "akademik" işlev görmesi beklenen birimlerin, üyelerinin atanmasında "akademik kariyer" yerine "hiyerarşik kariyer" yeterli görülmektedir.

Yönetici atama yönetmeliği, çağdaş yönetici anlayışından uzaktır.

1999 Nisanında, polis teşkilatının örgütleniş biçimi esas alınarak düzenlenip Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulan MEB Yönetici Atama Yönetmeliği, akademik kariyeri özellikle dışlamış, yöneticilik kariyerini ise, amirin vereceği sicile bağlamıştır (Resmi Gazete 30 Nisan 1999). Durmadan gelişen eğitim bilim verilerinin sisteme aktarılmasını ve artan eğitim sorununun çözümünü, iyi sicil almış "amatör" yöneticilerden kimse beklememelidir. Bu yönetmelik, aslında mevcut yöneticileri çelik

Eğitim

zirha almak için çıkarılmıştır. Yeni atanacaklara görünüşte "sıkı düzen" getiren bu yönetmeliğe göre, örneğin bir prof. ya da doğ. yurtdışında görev alma talebinde bulunursa, şube müdürleri önünde; elbise-kravat uyumu, üstünün-başının, gömleğinin temiz olup olmadığı, Trkęe'yi doğru kullanıp kullanamadığı yönünden sınav (mülakat) verecek!.. Yine bu yönetmeliğe göre, bakanın mevcut yöneticileri değiştirebilmesinin bir tek yolu var: ceza vermek. rneği, Bakan müsteşarı değiştiremiyorsa, ona "aylıktan kesme cezası" vererek yönetmeliğe göre müsteşar olma niteliğini düşürecek ve görevden alabilecek (m. 10/7 ve 26)!..

Üzülerek belirtelim ki, ilerinde çok değerli meslektaşlar bulunsa da MEB merkez örgütünde bugün görev yapanların birçoğu, değil 2000'li yılların, geçen bin yılın eğitimini bile yürütebilecek ve 550 bin öğretmenin temsilcisi olabilecek nitelikte değildir. Bugünkü yöneticilerin ve akademik kurul üyelerinin niteliklerini anlamak için örneğin, 1926, 1945, 1965 ve 1999 yılı Milli Kütüphane kayıtlarından eski ve yenilerin verdikleri eserler üzerine bir karşılaştırma yapılması yeterlidir. Üstelik, lkemizde eğitim fakültelerinden ilkinin açılış tarihi 1965'tir.

Öğretmenlik mesleği, niteliğini ve saygınlığını yitirmiştir

Bir yandan ğretmen yetiştiren kurumların niteliğinin düşmesi, diğer yandan ücretlerdeki reel düşüş, sosyal ve özlük haklardaki bozulma sonucu öğretmenlik mesleği statü kaybına uğramıştır. Öğretmenlerin bugünkü konumlarıyla eğitim reformlarının başarıya ulaşması mümkün değildir.

Genel bir eğitim reformu içinde bir ğretmen reformu gerçekleştirilmelidir. Bu reform paketinin içinde de hizmet öncesi eğitim, mesleğe alma, meslekte yükselme, hizmet-içi eğitim, ücret, sosyal ve özlük hakları ve meslek etiği gibi konular yer almalıdır.

Öğretmen değerlendirme sistemi yeniden değiştirilmelidir

Bakanlık merkez ve taşra teşkilatında çalışanlar da değerlendirme kapsamı içine alınarak, teftiş ve sicil raporları sonuçları öğretmene bildirilmeli ve eğitim çalışanları için ayrı bir değerlendirme formu geliştirilmelidir. Değerlendirme işlemlerinde eğitim sürecinde taraf olan tüm kesimler yer almalıdır (ğrenci, veli...).

Öğretmenlerimiz, diğer ülkelerdeki meslektaşlarına göre daha ağır koşullarda çalışmaktadır

Aşağıdaki tablolarda değişik ülkelerdeki öğretmenlerin haftalık çalışma saatleri incelendiğinde ilkokretimde sınıf ğretmenlerinin girmek zorunda oldukları haftalık ders sayısının en yüksek  lke İngiltere, İsviçre ve Türkiye olduğu görülür. Öbür taraftan branş ğretmenlerinin de girmek zorunda oldukları haftalık ders sayısı itibariyle diğer ülkelerle anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Yalnızca teknik öğretmenler diğer öğretmenlerden farklılaşmaktadır.

Çeşitli Ülkelerde Öğretmenlerin Kanunlar Ya Da Toplu Sözleşme İle Girmek Zorunda Oldukları Ders Saatleri Ve Çalışma Süreleri

Tablo 1. Haftalık Çalışma Saati: Belçika

Öğretmen	1. Haftalık Ders Sayısı	2 Ders Süresi	3 Haft. Ders Dak.	4 Haft Saat	5 Toplam
İlk eğitim	22-28	50	1100-1300	18-24	22-29
Orta eğitim	22-24	50	1100-1200	18-20	22-24
Lise	20-22	50	1000-1100	16-18	20-22

Tablo 2. Haftalık Çalışma Saati: Kanada

Öğretmen	1. Haftalık Ders Sayısı	2 Ders Süresi	3 Haft. Ders Dak.	4 Haft Saat	5 Toplam
İlk eğitim	-	-	1650	27.5	32.5
Orta eğitim	25	55	1375	25	32.5
Lise	20	55	1100	20	32.5

Tablo 3. Haftalık Çalışma Saati: Danimarka

Öğretmen	1. Haftalık Ders Sayısı	2 Ders Süresi	3 Haft. Ders Dak.	4 Haft Saat	5 Toplam
İlk eğitim	27	45	1215	20-21	25
Orta eğitim	27	45	1215	20-21	25
Lise	19-22	45	855-990	16-17	22-24

Tablo 4. Haftalık Çalışma Saati: İngiltere/Galler

Öğretmen	1. Haftalık Ders Sayısı	2 Ders Süresi	3 Haft. Ders Dak	4 Haft Saat	5 Toplam
İlk eğitim	40-45	35-40	1400-1800	24-30	32
Orta eğitim	30-36	35-40	1050-1400	20-24	32
Lise	30-36	35-40	1050-1400	20-24	32

Eğitim

Tablo 5. Haftalık alışma Saati: Finlandiya

Öğretmen	1. Haft. Ders Sayısı	2. Ders süresi	3. Haft. Ders Dak.	4. Haft Saat	5. Toplam
İlk eğitim	23	45	1035	18	17-23
Orta eğitim	16-23	45	720-1035	12-18	15-23
Lise	16-23	45	720-1035	12-18	15-23

Tablo 6. Haftalık alışma Saati: Fransa

Öğretmen	1. Haft. Ders Sayısı	2. Ders Süresi	3. Haft. Ders Dak.	4. Haft Saat	5. Toplam
İlk eğitim	27	55	1500	27	29
Orta eğitim	21-23	55	1200-1300	21-23	-
Lise	15-18	55	825-1000	15-18	-

Tablo 7. Haftalık alışma Saati: Almanya

Öğretmen	1. Haft. Ders Sayısı	2. Ders Süresi	3. Haft. Ders Dak.	4. Haft Saat	5. Toplam
İlk eğitim	27	45	1260	21	25-30
Orta eğitim	27-28	45	1215	20	27-28
Lise	24	45	1080	18	24

Fazladan alışma saatleri eklenmemiştir.

Tablo 8. Haftalık alışma Saati: İrlanda

Öğretmen	1. Haft. Ders Sayısı	2. Ders Süresi	3. Haft. Ders Dak.	4. Haft Saat	5. Toplam
İlk eğitim	25	60	1500	25	28
Orta eğitim	18-22	60	1320	18-22	28
Lise	18-22	60	1320	18-22	28

Tablo 9. Haftalık alışma Saati: İtalya

Öğretmen	1. Haft. Ders Sayısı	2. Ders Süresi	3. Haft. Ders Dak.	4. Haft Saat	5. Toplam
İlk eğitim	24	60	1440	24	29
Orta eğitim	18	60	1080	18	23
Lise	18	60	1080	18	23

Tablo 10. Haftalık Çalışma Saati: Japonya

Öğretmen	1. Haft. Ders Sayısı	2. Ders Süresi	3. Haft. Ders Dak.	4. Haft Saat	5. Toplam
İlk eğitim	20	45	1000	20	25-29
Orta eğitim	20	50	1000	20	30
Lise	20	50	1000	20	32

Tablo 11. Haftalık Çalışma Saati: Hollanda

Öğretmen	1. Haft. Ders Sayısı	2. Ders Süresi	3. Haft. Ders Dak.	4. Haft Saat	5. Toplam
İlk eğitim	27	60	1560	27	40
Orta eğitim	29	50	1450	24	29
Lise	29	50	1450	24	29

Tablo 12. Haftalık Çalışma Saati: Norveç

Öğretmen	1. Haft. Ders Sayısı	2. Ders Süresi	3. Haft. Ders Dak.	4. Haft Saat	5. Toplam
İlk eğitim	27	45	1215	21	27
Orta eğitim	22-26	45	990-1170	17-20	22-26
Lise	17-24	45	765-1080	13-18	17-24

Rakamlar fazladan çalışma saatlerini içermiyor.

Tablo 13. Haftalık Çalışma Saati: İskoçya

Öğretmen	1. Haft. Ders Sayısı	2. Ders süresi	3. Haft. Ders Dak.	4. Haft Saat	5. Toplam
İlk eğitim	25-26	60	1500	25	32.5
Orta eğitim	35	40	1400	23	32.5
Lise	35	40	1400	23	32.5

Tablo 14. Haftalık Çalışma Saati: İspanya

Öğretmen	1. Haft. Ders Sayısı	2. Ders Süresi	3. Haft. Ders Dak.	4. Haft Saat	5. Toplam
İlk eğitim	25	60	1500	25	30
Orta eğitim	25	60	1500	25	30
Lise	15-18	60	900-1050	15-18	15-18

Eğitim

Tablo 15. Haftalık Çalışma Saati: İsveç

Öğretmen	1. Haft. Ders Sayısı	2. Ders Süresi	3. Haft. Ders Dak.	4. Haft Saat	5. Toplam
İlk eğitim	29	40	1160	20	26
Orta eğitim	24	40	960	16	24
Lise	21-29	40	-	14-19	24

Tablo 16. Haftalık Çalışma Saati: İsviçre

Öğretmen	1. Haft. Ders Sayısı	2. Ders Süresi	3. Haft. Ders Dak.	4. Haft Saat	5. Toplam
İlk eğitim	30	50	1500	25	25
Orta eğitim	28	50	1400	23	23
Lise	22-27	45	990-1215	17-21	17-21

Tablo 17. Haftalık Çalışma Saati: ABD

Öğretmen	1. Haft. Ders Sayısı	2. Ders Süresi	3. Haft. Ders Dak.	4. Haft Saat	5. Toplam
İlk eğitim	-	-	1830	30.5	36
Orta eğitim	25	50	1250	20.8	36.2
Lise	25	55	1375	22.9	36.5

Tablo 18. Haftalık Çalışma Saati: Türkiye

Öğretmen	1. Haft. Ders Sayısı	2. Ders Süresi	3. Haft. Ders Dak.	4. Haft Saat	5. Toplam
İlk eğitim	18 + 12	40	1200	20	—
Orta eğitim (Branş)	15+6	40	840	14	—
Teknik Öğretim	20+20	40	1600	27	—

Kaynak: Eğitim Enternasyonalı Eğitim Blm. 1997 Raporu

1. Haftalık ders sayısı (tabloda haft. ders sayısı olarak gösterilmiştir), öğretmenin bir hafta içinde; kanuna, toplu sözleşmeye ya da bir diğer tür düzenleme ile belirlenmiş sayıda girmek zorunda olduğu ders sayısıdır.

2. Derslerin dakika cinsinden süresi (=ders süresi), ülkelerdeki değişik düzenlemelere göre belirlenmiş bir dersin dakika cinsinden uzunluğunu gösterir.

3. Haftalık ders süresi (=haft. ders dak.), öğretmenin bir hafta içinde öğrenci ya da başka bir grubun karşısına çıkıp anlattığı derslerin dakika olarak süresini gösterir. (haftalık ders saati x dersin dakika olarak süresi.)

4. Hesaplanan Haftalık ders saati (=haft saat), öğretmenin bir haftada girdiği derslerin saat olarak miktarını gösterir. (haftalık ders sayısı x derslerin dakika olarak süresi / 60)

5. Haftada verilmesi gereken toplam ders saati (=toplam), öğretmenin derslere girmek ve ulusal düzenlemelere göre okulda yapması gereken diğer işler için okulda kalmak için harcadığı saatler de dahil toplam haftalık saati gösterir.

Tablolarda 4 ile gösterilen sütunda öğretmenlerin haftalık çalışma saatleri görülmektedir. Buna göre ülkemizde bir sınıf öğretmeni haftada 20 saat ile diğer ülkedeki meslektaşlarıyla ortalama olarak aynı düzeyde gözükmektedir. Bu, branş öğretmenlerinde ülkemizdeki öğretmen lehine değişmektedir.

5. sütun bir öğretmenin girdiği dersler ile okulda yapması gereken diğer işler için (sosyal, kültürel, faaliyetler, veli görüşmeleri, öğrenci işleri gibi) okulda bulunması gereken haftalık çalışma saatini göstermektedir. Ülkemizde böyle bir uygulama olmadığından Türkiye bu sütunda değerlendirilmeye tabi tutulmamıştır.

Tablo bir bütün olarak incelendiğinde ülkemizdeki branş öğretmenlerinin Avrupa'daki meslektaşlarına göre daha az saat çalıştığı gibi bir durum ortaya çıkmaktadır. Ancak görünen bu durum yanıltıcıdır. Örneğin;

Türkiye'de bir öğretmene düşen öğrenci sayısı oldukça fazladır. Örneğin, Almanya'da bir öğretmen başına düşen öğrenci miktarı 14,7 iken Türkiye'de bu oran ortalama 29,5'tir. Aşağıdaki tabloyu iller bazında değerlendirirsek 26 ilde bir öğretmene düşen öğrenci sayısı 30 ile 49 kişidir. Haftada ortalama 40'ar kişilik 10 sınıfa giren bir öğretmen 400 öğrenci ile ilgilenmek durumundadır.

1999-2000 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI TÜRKİYE GENELİ ŞEHİR VE KÖY İLKOKULLARI DERSLİK ÖĞRENCİ, İL GENELİ ÖĞRENCİ ÖĞRETMEN ORANLARI

Kodu	il ADI	Şehir İlköğretim Okulu Derslik Öğrenci Oranı				Köy İlköğretim Okulu Derslik Öğrenci Oranı				İl Geneli Öğretmen-Öğrenci Oranı	
		Okul Sayısı	Derslik Sayısı	Öğrenci Sayısı	Bir Dersliğe Düşen Öğrenci Sayısı	Okul Sayısı	Derslik Sayısı	Öğrenci Sayısı	Bir Dersliğe Düşen Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	İl Geneli Öğretmen-Öğrenci Oranı
1	ADANA	228	3535	269358	76,2	670	1957	54058	27,6	9066	35,9
2	ADİYAMAN	91	1054	60611	57,5	639	1430	53928	37,7	3509	32,8
3	AFYON	115	1462	50379	34,5	513	2158	48321	22,4	3645	27,6
4	AĞRI	65	795	42978	54,1	397	845	37437	44,3	1727	46,6
5	AMASYA	64	811	33968	41,9	159	829	16868	20,3	2724	18,9
6	ANKARA	510	8858	508825	57,4	697	2091	48326	23,1	21063	26,8
7	ANTALYA	190	3208	139126	43,4	826	3062	64672	21,1	7754	26,6
8	ARTVİN	37	534	15594	29,2	263	850	11058	13,0	1213	22,1
9	AYDIN	115	1660	75364	45,4	524	2255	45680	20,3	4832	25,3
10	BALIKESİR	132	1875	89385	47,7	874	2826	46041	16,3	5727	24,0
11	BİLEÇİK	39	453	19334	42,7	252	251	4195	16,7	911	26,8
12	BİNGÖL	42	435	23062	53,0	108	412	13803	33,5	1219	30,4
13	BİTLİS	70	512	30387	59,3	181	418	19484	46,6	1254	39,9
14	BOLU	71	1159	48452	41,8	186	1200	29577	24,6	3103	25,4
15	BURDUR	50	709	19493	27,5	224	954	9762	10,2	1871	15,9
16	BURSA	236	3566	249192	69,9	215	1682	41301	24,6	8708	33,8

Eğitim

17	ÇANAkkALE	65	1009	31399	31,1	110	930	19231	20,7	2539	20,4
18	ÇANKIRI	36	518	17917	34,6	140	495	7654	15,5	1198	21,8
19	ÇORUM	102	1324	55774	42,1	562	1599	36742	23,0	3586	26,0
20	DENİZLİ	102	1458	67788	46,5	207	1810	43284	23,9	5000	22,5
21	DIYARBAKIR	150	2228	173143	77,7	876	1358	58207	42,9	5693	40,7
22	EDİRNE	68	940	31821	33,9	264	967	13901	14,4	2336	19,9
23	ELAZIĞ	99	1250	64732	51,8	397	927	21541	23,2	3406	25,4
24	ERZİNCAN	53	668	20425	30,6	207	644	10875	16,9	1592	19,9
25	ERZURUM	157	1836	79706	43,4	979	2353	56318	23,9	4145	33,0
26	ESKİŞEHİR	128	1695	76407	45,1	249	920	10447	11,4	3488	25,3
27	GAZİANTEP	159	2385	195228	81,9	552	1435	41665	29,0	4809	49,7
28	GİRESUN	84	956	40157	42,0	552	1962	22248	11,3	2755	22,9
29	GÜMÜŞHANE	28	407	11667	28,7	202	584	9005	15,4	1046	19,9
30	HAKKARİ	30	370	25759	69,6	147	199	14878	74,8	813	50,4
31	HATAY	151	2097	122913	58,6	490	2569	95155	37,0	6885	32,0
32	İSPARTA	78	1057	32019	30,3	237	1248	16895	13,5	2258	22,3
33	İÇEL	172	3132	175479	56,0	712	2614	59720	22,8	8082	29,4
34	İSTANBUL	1043	20945	1E+06	66,5	153	1186	28040	23,6	30868	46,3
35	İZMİR	449	6520	390028	59,8	723	2618	59883	22,9	16291	27,9
36	KARS	49	556	23306	41,9	385	1238	33934	27,4	1632	35,2
37	KASTAMONU	82	929	29447	31,7	556	1155	18813	16,3	2395	20,3
38	KAYSERİ	195	2491	128769	51,7	487	1870	38913	20,8	5439	31,0
39	KIRKLARELİ	51	715	26348	36,9	198	978	12733	13,0	1661	24,2
40	KİRŞEHİR	55	684	25740	37,6	91	598	11038	18,5	1865	19,8
41	KOCAELİ	126	1735	119277	68,7	143	1289	56892	44,1	4693	38,0
42	KONYA	322	3847	197124	51,2	912	3361	81744	24,3	8324	34,0
43	KÜTAHYA	81	1105	45537	41,2	292	1445	29501	20,4	2737	27,9
44	MALATYA	145	1626	79291	48,8	629	1611	35509	22,0	4608	25,0
45	MANİSA	152	2294	111367	48,5	470	2185	55993	25,6	5903	28,7
46	K.MARAŞ	114	1362	90571	66,5	669	1943	71116	36,6	5254	31,0
47	MARDİN	86	1175	78877	67,1	360	684	45541	66,6	2820	44,0
48	MUĞLA	69	1153	39746	34,5	304	1932	43847	22,7	3855	22,0
49	MUŞ	53	568	24310	42,8	365	919	49922	54,3	2073	35,8
50	NEVŞEHİR	56	671	22087	32,9	127	937	20533	21,9	1840	23,0
51	NİĞDE	53	598	21606	36,1	187	1089	30094	27,6	1977	26,0
52	ORDU	159	1361	61442	45,1	827	2449	50986	20,8	3702	30,7
53	RİZE	85	969	32135	33,2	359	1317	15243	11,6	1715	27,9
54	SAKARYA	81	900	58165	64,6	329	1817	47084	25,9	3468	30,5
55	SAMSUN	156	1918	117819	61,4	1268	3054	77121	25,3	6596	30,0
56	SİİRT	57	735	29764	40,5	129	310	14704	47,4	1301	34,0

Eğitim

57	SINOP	36	537	17801	33,1	343	865	14154	16,4	1524	21,4
58	SIVAS	144	1712	67391	39,4	672	1802	35523	19,7	3794	27,4
59	TEKİRDAĞ	85	1210	56471	46,7	287	1450	20475	14,1	2669	29,4
60	TOKAT	111	1644	59578	36,2	608	2275	40523	17,8	3621	28,0
61	TRABZON	108	1589	67804	42,7	691	3033	43738	14,4	4675	24,0
62	TUNCELI	21	268	10358	38,6	23	108	2309	21,4	506	25,0
63	Ş.URFA	117	1669	139746	83,7	1207	1730	89358	51,7	5424	42,4
64	UŞAK	55	723	30156	41,7	268	901	13478	15,0	1789	24,8
65	VAN	101	1364	81761	59,9	493	867	59068	68,1	3255	43,4
66	YOZGAT	99	1121	47127	42,0	577	2023	45158	22,3	3467	26,8
67	ZONGULDAK	79	1013	42228	41,7	474	1960	52397	26,7	4555	21,0
68	AKSARAY	92	709	32531	45,9	232	1110	28552	25,7	2342	26,0
69	BAYBURT	17	246	7231	29,4	164	422	6495	15,4	531	26,0
71	KARAMAN	39	533	21956	41,2	137	514	11536	22,4	1257	26,9
72	KIRIKKALE	53	872	43024	49,3	185	532	7030	13,2	1937	26,0
73	BATMAN	63	978	68391	69,9	163	501	21912	43,7	1930	46,9
74	ŞIRNAK	38	514	36491	71,0	160	371	24138	65,1	952	63,8
75	BARTIN	16	236	8757	37,1	125	680	18320	26,9	1406	19,5
76	ARDAHAN	13	164	6445	39,3	188	644	17137	26,6	845	28,0
77	İĞDIR	22	244	15726	64,5	159	391	17045	43,6	1151	28,5
78	YALOVA	22	341	16639	48,8	28	230	5845	25,4	863	23,8
79	KARABÜK	53	581	25420	43,8	47	208	4627	22,2	1590	0
80	KİLİS	26	403	14869	36,9	77	165	5442	33,0	903	0
81	OSMANIYE	72	881	55388	62,9	245	768	17612	22,9	2603	0
TOPLAM		8918	128365	3726045	3840,3	31127	105369	2613333	2135,2	312563	2262,5

Kaynak: MEB A.P.K.K. Milli Eğitim Sayısal Veriler 2000 kitapçığından yararlanılarak hazırlanmıştır.

Ülkemiz öğretmeni Avrupa'daki meslektaşlarına göre ders dışı çalışmalara daha fazla zaman ayırmak durumundadır. (Sınav sorusu ve yanıt anahtarı hazırlama, sınav kağıtlarını değerlendirme ödev verme ve değerlendirme, gibi). Örneğin, 30 saat üzerinden, 70 kişilik sınıflara giren bir edebiyat öğretmeni ders yılı boyunca 5040 yazılı kağıdı okumaktadır. (Derse hazırlık hariç)

Sınıflarımız teknolojik olarak donanımsızdır. Bu durum öğretmenlerimizin çalışmasını güçleştirmektedir.

Öğretmenin yararlanacağı öğretim materyalleri yok denecek kadar azdır.

Bütün bunları göz önüne aldığımızda kıyaslamanın öğretmenin girdiği ders sayısı ve çalışma saati ile yapılmasının yanıltıcılığı ortadadır.

Öğretmenlerimiz diğer ülkedeki meslektaşlarına göre daha fazla çalışmakta ve daha az ücret almaktadır

Eğitim

Aşağıdaki tabloda değişik ülkelerdeki öğretmenlerin haftalık ve yıllık çalışma süreleri verilmiştir. Tabloda da görüleceği gibi ülkemizde öğretmenler yılda 40 hafta okula gelmektedir. Bu oran Danimarka, Almanya ve İsviçre ile diğer ülkelere göre en yüksek orandır. Ancak lkemizde öğretmenler bu tabloya girmeyen başka işler için de okula gelmektedir. Örneğin yetiştirme kursları, sınav görevleri gibi. Bu verilerin ortaya koyduğu gerçek ülkemizde öğretmenlerin ders yüklerinin fazla olduğudur. Bu durum ğretmen performansını olumsuz etkilemektedir.

Değişik ülkelerde öğretmenlerin kanunla ya da toplu sözleşme ile düzenlenen haftalık ve yıllık çalışma süreleri

Haftalık ve Yıllı Ders Günler

lke	Haftalık Ders Günü	Yıllık Ders Günü	ğretmenlerin Ders Günü	Hesaplanan alışma Haftası
Avusturya	5-6	216	216	39,3
Kanada	5	180-200	180-200	38,0
Belçika	5	182	-	36,4
Danimarka (ilk ve ortaokul ğretmenleri)	5	200	204	40,8
Danimarka (lise ğretmenleri)	5	203	199	29,8
İngiltere/Galler	5	190	195	39,0
Finlandiya	5	190	193	38,6
Fransa	5	175	176	35,2
Almanya	5-6	225	225	40,9
İrlanda (ilk ve ortaokul ğretmenleri)	5	180	184	36,8
İrlanda (lise ğretmenleri)	5-6	200	200	36,4
İtalya (ilk ve ortaokul ğretmenleri)	6	215	215	35,8
Japonya	6	210-220	-	39,0
Holland	5	195	190	38,0
Norveç (ilk ve ortaokul ğretmenleri)	5	185	190	38,0
Norveç (lise ğretmenleri)	5*	187	190	38,0
İskoçya	5	190	195	38,0
İspanya	5	165	190	38,0
İsveç	5	178	191-194	38,4
İsviçre*	5-6	200-240	200-240	38-40
ABD	5	180	185	37,0
Türkiye**	5	180	200	40

* Kantonlarda değişiklik gösteriyor.

** Öğretmenlerin ders günü hesaplamasında ğretim yılı başlangıç kurul toplantısı ve yaz dönemi sınav zamanı hesaplamaya katılmıştır.

- 1. Haftalık Ders Günü:** Okulun açık olduğu haftalık gün sayısı.
- 2. Yıllık Ders Günü:** Okulun açık olduğu ders yapılan gün sayısı.
- 3. Öğretmenlerin Ders Günü:** ğretmenlerin ders ve ders dışı görevler için okulda buldukları süre.
- 4. Çalışma Haftası:** ğretmenlerin bir yıl içinde ders ve ders dışı görevler için okulda buldukları hafta sayısı.

Bu kadar ağır koşullarda çalışan ğretmen, yoksulluk sınırının altında çalıştırılmaktadır. Aşağıdaki tabloda görüleceği gibi ülkemizde öğretmenler gelişmişlik düzeyi Türkiye'nin gerisinde olan Uruguay, Lübnan gibi ülkelerdeki öğretmenlerin üçte ikisi, Yunanistan'daki meslektaşının dörtte biri. Almanya'daki meslektaşının altı da biri kadar yıllık geliri vardır.

Eğitim

Almanya'da mesleğe yeni başlamış bir sınıf ğretmeni bir ders saati karşılığı 28,4, İtalya'da 16,87, İspanya'da 21 \$ alırken Türkiye'de bir sınıf ğretmeni 5,1 \$ almaktadır. Kreş, lojman, yemek, yol creti ve benzeri hakları bulunmamaktadır.

Bakanlık diğer ülkelerde görülmeyen ek ders uygulaması ile ğretmen istihdamını azaltmakta ğretmen emeğini ucuza getirmektedir. 15 yıllık bir branş ğretmeni maaş karşılığı girdiği 15 saatlik ders karşılığı 205.000.000 TL alırken, haftada 15 saat ek derse giren bir öğretmene ek ders creti olarak 70.000.000 TL demektedir.

Değişik lkelerdeki Devlet ilkokullarında yıllık ğretmen maaşları (1998) (ADB Doları Olarak)

lke	Başlangıç Maaşı	15 Yıllık ğretmen Maaşı	En st Kademedeki ğretmen Maaşı
Kore	24.150	39.921	66.269
Japonya	21.899	41.201	52.867
İngiltere	22.393	34.087	50.656
İsviçre	32.391	42.724	50.508
Portekiz	16.429	26.288	47.975
Tayland	6.412	15.759	42.867
ABD	25.165	33.973	42.185
Avusturya	20.800	26.547	41.484
Fransa	20.080	27.116	40.337
İrlanda	22.216	35.771	40.328
Almanya	28.654	38.138	39.041
İspanya	25.319	29.590	37.479
Avustralya	25.775	36.175	36.175
Hollanda	24.593	29.328	35.494
Belçika (Fr.)	20.747	28.496	34.235
İskoçya	19.658	32.679	32.679
Yeni Zelanda	19.863	32.260	32.260
Belçika (Fl.)	19.020	26.157	31.252
Danimarka	25.375	31.000	31.000
Yunanistan	19.280	23.694	28.521
İtalya	19.444	23.468	28.465
Lübnan	7.326	11.594	26.917
Norveç	19.565	23.879	25.702
Finlandiya	19.983	23.539	24.216
şili	12.711	15.233	21.237
Meksika	10.036	12.450	19.346
Malezya	6.550	10.876	15.554
Brezilya	4.732	6.451	15.522
Uruguay	6.225	7.458	13.340
Macaristan	5.978	8.603	12.526
ek Cumhuriyeti	7.027	9.342	12.477
Filipinler	8.210	8.382	12.408
Arjantin	6.759	9.442	11.206
Endonezya	2.768	3.992	8.321
Türkiye*	4.968	5.112	6.240

* Hesaplama da aylık 48 saat ders ücret maaşa dahil edilmiştir.

Kaynak OECD 1998 Eğitim Veritabanı <http://www.oecd.org>

Eğitim

Değişik Ülkelerdeki Devlet Liselerinde -Genel Lise- Yıllık Öğretmen Maaşları (1998) (ADB Doları Olarak)

Ülke	Başlangıç Maaşı	15 Yıllık Öğretmen Maaşı	En Üst Kademedeki Öğretmen Maaşı
İsviçre	45.693	60.514	68.829
Kore	24.150	39.921	66.269
Japonya	21.899	41.225	54.465
İngiltere	22.661	38.010	52.023
Hollanda	25.762	43.820	51.956
Avusturya	22.920	30.635	50.220
Belçika (Fr.)	26.786	39.569	47.976
Portekiz	16.429	26.288	47.975
Almanya	35.177	43.307	47.923
İspanya	29.547	34.547	44.053
ABD	24.869	35.455	43.457
Belçika (Fl.)	24.079	35.986	43.448
Tayland	6.412	15.759	42.867
Fransa	22.579	29.615	42.697
Danimarka	27.816	40.934	40.934
İrlanda	23.303	36.151	40.708
İtalya	21.108	25.773	33.115
İskoçya	19.658	32.679	32.679
Yeni Zelenda	19.863	32.260	32.260
Yunanistan	19.871	24.337	29.165
Norveç	21.498	25.877	27.919
Malezya	12.535	19.819	27.417
Lübnan	7.326	11.594	26.917
Şili	12.711	15.915	22.209
Arjantin	10.837	15.773	19.147
Uruguay	6.847	8.204	14.672
Brezilya	8.148	11.152	14.530
Macaristan	7.535	11.066	14.265
Çek Cumhuriyeti	7.790	10.347	13.844
Filipinler	8.210	8.382	12.408
Endonezya	3.659	5.150	8.321
Türkiye*	4.392	4.541	5.667

* Hesaplama da aylık 24 saat ders ücret maaşı da dahil edilmiştir.

Kaynak OECD 1998 Eğitim Veritabanı
<http://www.oecd.org>

**Değişik Ülkelerdeki Devlet Liselerinde -Meslek Liseleri Yıllık Öğretmen Maaşları
(1998)**

(ADB Doları Olarak)

Ülke	Başlangıç Maaşı	15 Yıllık Öğretmen Maaşı	En Üst Kademedeki Öğretmen Maaşı
Kore	24.150	39.921	66.269
İsviçre	41.904	56.453	62.581
Japonya	21.899	41.225	54.465
Almanya	35.278	43.457	48.074
Portekiz	16.429	26.288	47.975
Avusturya	22.265	29.350	47.474
Hollanda	25.665	38.988	45.586
ABD	24.869	35.455	43.457
Fransa	22.579	29.615	42.697
İrlanda	23.303	36.151	40.708
İspanya	27.652	31.975	39.684
İtalya	21.108	25.773	33.115
Yunanistan	19.871	24.337	29.165
Norveç	19.565	23.879	25.702
Finlandiya	15.072	19.983	20.999
Macaristan	7.700	11.317	16.443
Çek Cumhuriyeti	7.791	10.348	13.847
Türkiye*	6.079	6.434	7.754

* Hesaplama da aylık 70 saat ders ücret maaşa dahil edilmiştir.

Kaynak OECD 1998 Eğitim Veritabanı <http://www.oecd.org>

Öğretmen dağılımında dengesizlik yaşanmaktadır

Okullarda "standart kadro" uygulaması sürdürülürken bazı illerde, bazı okullarda "torpilli" atamalarla öğretmen fazlalığı yaratılmıştır. Keyfi, partizanca atamalarla oluşturulan öğretmen fazlalığı şimdi NKY ile engellenmeye çalışıldığı belirtiliyor.

Eğer belirtildiği gibi amaç, "öğretmenlerin dengeli dağılımını sağlamak, bazı okullardaki öğretmen yığılmasını önleyerek öğretmensiz okul bırakmamak, atamalarda "torpil" yapmamak" idiyse NKY'nin yürürlüğe girdiği 10 Ağustos 1999'dan bu yana "kapalı bölge ve okullara" yapılan atamalar nasıl izah edilecektir?

Eğitim

Öğretmenlerin çalışma saatleri yeniden düzenlenmelidir

Öğretmenler, zamanlarının önemli bir kesimini sınıflarda ders vererek ve derse hazırlanarak geçirmektedir. Haftalık ders saatlerinin fazlalığı nedeniyle (özellikle ilköğretimde) kendini mesleki açıdan geliştirme, alanındaki bilimsel ve teknolojik gelişmeleri ve değişimleri izleme zamanı ve olanağı bulamadığından daha önceki bilgilerle yetinmek zorunda kalmaktadır. Bu durum Norm Kadro Yönetmeliği ile daha da pekiştirilmiştir.

Yoksulluk sınırı altında yaşayan ve sağlıklı beslenemeyen, kalabalık, sağlıksız ve donanımsız sınıflarda 30-50 saat derse giren öğretmenler nasıl olacak da kendilerini yenileyebileceklerdir? Bu gerçeklikler gözönünde bulundurularak öğretmenlerin çalışma saatleri "öğrenim yükleri" de dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir.

Öğretmenlerin öğretim yükleri

Kamuoyundaki tartışmalarda ve Bakanlığın Norm Kadro Yönetmeliği'nde öğretmenlerin çalışma saatleri için sadece derse girdikleri ders saatleri dikkate alınmaktadır. Bu anlayış ise tartışmaların eksik yapılmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla EĞİTİM SEN olarak, yapılacak olan uygulamaların yanlış ve eksik olacağı kaygısını taşımamıza neden olmaktadır.

Oysaki "Çağdaş sistemlerde öğretim yükü öğretmenin ders içi ve ders dışı tüm etkinliklerini kapsamakta ve böyle algılanmaktadır. Türk eğitim sisteminde ise hem Bakanlık hem de öğretmenlerin geleneksel ders kavramına bağlı kaldıkları ve öğretim yükünü bu açıdan değerlendirme eğiliminde oldukları görülmektedir" (MEB, 1995)"

MEB'in (1995) yaptığı "Öğretim Yükünün Analizi" adlı araştırmanın verilerine göre; öğretim yükünü arttıran etmenlerin fazla derse girmekten çok, çeşitli ve branş dışı derslere girmek; kalabalık sınıflar ile bina araç-gereç yetersizliği olduğu görüşlerini belirtmişlerdir. Bu araştırmanın verilerine göre; öğretmenler ayrıca, maaş karşılığı ders saatinin azaltılmasını ya da ders dışı öğretim yükünün ayrıca ücret karşılığı olarak değerlendirilmesini istedikleri bulguları elde edilmiştir.

Yine aynı araştırmanın bulgularına dayalı olarak geliştirilen öneriler bölümünde; "Türkiye'de öğretmen dağılımının dengesiz olduğu hakkında ileri sürülen tüm görüşlere karşın, bu araştırmanın verileri, ihtiyatlı bir tahminle, bölgelere, yerleşim birimlerine, okul türlerine göre öğretmenlerin ders içi öğretim yüklerinde anlamlı bir fark bulunmadığı" ifadesi yer almaktadır. Buradan hareketle tüm öğretmenlerin ders içi ve ders dışı öğrenim yüklerinin sanıldığından daha fazla olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Yukarıda sözü edilen araştırmanın bulgularına dayanılarak, geliştirilen bir öneriye göre, öğretmenlerin ders dışı öğretim yüklerinin ağır olduğu, bu nedenle maaş ve ücret karşılığı ders saatlerinde, ders dışı öğrenim yükleri de dikkate alınarak yeni bir düzenleme yapılması gerektiği belirtilmektedir.

Yukarıda belirtilen ifadeler EĞİTİM SEN'in de paylaştığı, MEB'nin yaptığı araştırmanın sonuçlarıdır. Hiçbir araştırmaya ve uzman görüşüne başvurulmadan getirilmek istenen Norm Kadro Yönetmeliği'nin yukarıda ifade edilen görüşler doğrultusunda yeniden ele alınması bilimsel yöntem ve etik açıdan da bir zorunluluktur.

Bu bölümde anılan araştırmanın anket kısmından öğretmenlerin ders dışı öğretim yüklerini oluşturan etkinlikler şöyle çıkarılabilir;

* MEB. (1995). Öğretim Yükünün Analizi. Ankara: MEB Basımevi.

- a. Ders hazırlığı (yıllık, ünite, günlük planlar, ders plâni, araç-gereç hazırlığı yapmak),
- b. Deney raporu hazırlama, laboratuvar hazırlığı,
- c. Ödev danışmanlığı, ödev düzeltme ve değerlendirme,
- d. Danışman öğretmenlik ve sınıf öğretmenliği (rehberlik),
- e. Stajyer öğretmenlere rehberlik yapma,
- f. Nöbet hizmetleri
- g. Eğitsel kol çalışmaları (sosyal-kültürel-sportif etkinlikler),
- h. Veliler ve çevre ile ilişkiler,
- i. Bilimsel, teknolojik ve mesleki gelişmeleri izlemek,
- j. Sınav sorusu, cevap anahtarı hazırlama ve puanlama,
- k. Sınav kağıtlarını okunması, değerlendirme,
- l. Kurul toplantıları (öğretmenler kurulu, zümre öğretmenler kurulu, okul-aile birliği vb.),
- m. Öğrenci disiplin işleri (disiplin kurulu),
- n. Törenler (anma günleri, kutlama haftalar),
- o. Sınav gözcülüğü (Açık Öğretim, Ehliyet, ÖSYM, DMS vb.),
- p. Not defterinin işlenmesi, karne ve diğer belgelerin düzenlenmesi,
- q. Öğrencilerle birlikte çevreye yapılan geziler, müze ziyaretleri, sinemaya, tiyatroya gitme vb. etkinlikler,
- r. Nüfus ve seçmen sayımı gibi etkinlikler,

Yukarıda öğretmenlerin ders dışı öğrenim yükünü oluşturan çalışmaları daha da çoğaltmak mümkündür. Öğretmenlerle ilgili bir takım yasal düzenlemeler yaparken yukarıdaki faktörleri dikkate alma gereği vardır.

Yardımcı hizmetler sınıfında çalışan sayısı yok denecek kadar azdır

Okullarda büro memurlarının ve hizmetlilerin sayısı çok yetersizdir. Az sayıdaki hizmetliler bu nedenle hem çalışma saatlerinin çok üzerinde hem de angarya işlerde çalıştırılmaktadır.

Kadrolu büro memuru ve hizmetli sayısının yetersizliği "sözleşmeli hizmetli personel" çalıştırmayı yaygınlaştırmaktadır.

Hizmetli ve büro memurlarının ekonomik, sosyal ve fazla çalışma durumları ayrıca gözetilmelidir. Fazla çalışma saatleri için mesai ücreti ödenmeli; kalorifer dairelerinde çalışanlar için zehirlenmelere karşı yoğurt, süt verilmesi sağlanmalı; hizmetlilere verilen "giyim yardımı" bir maaş tutarında olmalıdır.

EĞİTİM SEN nasıl bir eğitim istiyor?

Eğitim sistemi yeniden yapılandırılmalıdır.

1. Örgüt eğitim; okulöncesi eğitim (0-5 yaş); temel eğitim (kesintisiz 9 yıl); ortaöğretim (lise 4 yıl) ve yükseköğretim (en az 2 yıl) olarak düzenlenmelidir.

2. Okulöncesi eğitim; bir plana göre, "zorunlu" hale getirilmelidir. Öncelikle tüm çalışanların çocukları için işyerlerinde "okulöncesi eğitim" yeri açılmalı ya da işverenler bu amaçla oluşturulan fona bedelini ödemelidirler. MEB, tüm eğitim kurumlarında "ana okulu" ve "kreş" açarak buna öncülük edebilir.

3. İlköğretim; "Temeleğitim" adı altında en az 9 yıl olarak düzenlenmelidir. "Taşımali eğitim" yatılılığa tercih edilmeli, ancak, ilk üç sınıf için öğrenci yerine "öğretmeni taşıma" yöntemi de işletilerek köy okulları kapatılmamalıdır. Çünkü, öğretmenin köyde Cumhuriyeti koruma, yetişkin eğitimi vb. işlevi de bulunmaktadır. Ayrıca, çocukların çok küçük yaşta uzun yolculuklara çıkarılmaları hem beden, hem ruh sağlıkları yönünden doğru değildir. Analı-babalı öksüz yaratma anlamına gelen "yatılılık", çok zorunlu olmadıkça uygulanmamalıdır.

4. Ortaöğretim, "genel lise" temelinde düzenlenmeli, programları çeşitlendirilmeli, meslek liseleri kapatılmalıdır. Lisede meslek tanıtma ve yaşamsal becerileri öğretme önlemi alınmalı, ancak lise bir "meslek eğitimi" kurumu olarak düşünülmemelidir. Lise, sadece MEB ya da onun gözetimi altında özel kesimce açılabilir. Başka hiçbir bakanlık ya da kuruluşa lise açma yetkisi verilmemelidir. Liselerin ilk yılı "hazırlık" niteliğinde düşünülmalı, bu aşamada çocukların Türkçe, matematik, yabancı dil açığı kapatılmalı; resim, müzik, spor alanlarındaki yetenekleri araştırılmalı, çocuk ve aile isterse liseden de "çıraklık" sistemine geçebilmelidir.

5. Mesleki eğitim; ilköğretimden ile "çıraklık"; lisenin ara sınıflarından ve liseden sonra "çıraklık" ya da "önlisans" düzeyinde "ara eleman eğitimi" biçiminde olmalıdır. Liseyi bitiren çocuklar, isterlerse üniversiteye girmeyi denemeli, üniversiteye giremeyenlerin tümü "önlisans" (meslek yüksek okuluna) ya da "çıraklık eğitimi"ne (yaygın mesleki eğitime) girebilmelidir. Çıraklık eğitimi kurumları ile önlisans eğitimi, kamu ve özel kesimce açılabilir. Önlisans düzeyindeki meslek yüksekokulları, üniversite kapsamından çıkarılmalıdır. Bu düzenleme, hem üniversitenin, hem de mesleki eğitimin işlevsel ve verimli olması için gereklidir. Böylece, hem sanayi kuruluşları, tarım alanı, belediyeler ve diğer hizmet kesimleri, kendi gereksinimlerini karşılayacak gerçek ara elemanı daha iyi yetiştirecek, hem de bunlar için gerekli olan öğretim elemanı ve usta öğreticiyi de daha kolay sağlayabilecektir. YÖK, ancak bu okulların eşgüdümü için gereklidir; üniversite için değil. Bu model, özel kesimle yerel yönetimlerin eğitime katkısını da artıracaktır.

6. Yükseköğretim, sadece işgücü planlamasının bir gereği olarak düşünülmemeli, kişilerin hakkı ve toplumun ilerlemesinin bir etkeni olarak, isteyen herkese sağlanmalıdır. Bu uygulama üniversitenin düzeyini ve saygınlığını koruyarak yapılmalı, değinilen ön lisans okulları ile geniş kapasiteler yaratılmalıdır. Üniversitelerin gerçekten "özerk" bir yapıya kavuşturulması için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Ülkenin her yerine, lise açar gibi üniversite açmaktan vazgeçilmelidir. Üniversite, gelişmiş kültürel ve sosyal yapıların ürünüdür. Bu kurumları, çevresinin gelir kaynağı gibi düşünerek üniversite açmak yanlıştır.

7. İmam-hatip liseleri; kapatılmalı, "laik eğitim"i gerçekleştirmekle yükümlü MEB, imam yetiştirme görevini bırakmalıdır. Yapılacak iş, imam atama mevzuatını değıştirerek "imamların yükseköğrenim görmeleri" koşulunu getirmek ve yükseköğretim kurumu açma yetkisi bulunmayan MEB'i devreden çıkarmaktır. Bugün artık bu ödevi yapacak 24 ilahiyat fakültesi, 6 ilahiyat yüksekokulu bulunmaktadır.

Yönetsel yapı yeniden düzenlenmelidir

MEB'in, 1980'den beri dejenere edilen örgütsel yapısı, israfı önleyecek, işlevselliği sağlayacak ve katılıma olanak tanıyacak biçimde yeniden düzenlenmelidir. Bunun için 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun değiştirilmelidir. Bu değişiklik şunları getirmelidir:

1. Müsteşar yardımcılığı 3'e indirilmelidir.
2. Bakanın ya da müsteşarın başkanlığında birim amirlerinden oluşacak Yöneticiler Kurulu, Bakanlığın bir tür "yürütme kurulu organı" olmalı ve birimler arası eşgüdümü sağlamalıdır.
3. Talim ve Terbiye Kurulu, "Eğitim ve Öğretim Yüksek Kurulu" adı altında yeniden düzenlenmeli; Kurulun görevi "eğitim biliminin en yeni ürünlerini sisteme aktarma" ve "kural koyma" (yasama) olmalıdır. Kurul üyeleri üç yıl süreli olarak atanmalı ve üyelerin en az yarısı, en az "doktora" yapmış eğitimbilimci olmalıdır. Bir üye de en güçlü öğretmen sendikası tarafından seçilmelidir.
4. Bakanlık Denetleme Kurulu (Teftiş Kurulu), öğretmenden daha iyi öğrenim görmüş elemanlardan oluşmalı, denetmenlerin en az dörtte biri, en az "doktora" yapmış kişiler olmalıdır. İl denetlemeleri de Bakanlık denetmenleri statüsüne kavuşturulmalıdır. Müfettişlerin, yetiştirme ve rehberlik, inceleme ve soruşturma işlevleri birbirinden ayrılmalı, adlandırma buna göre yapılmalıdır.
5. Ana Hizmet Birimlerinin (Eğitim Dairelerinin) sayısı 7'ye indirilmeli ve şu adlarla yeniden düzenlenmelidir: Öğrenci İşleri Genel Müdürlüğü / Temeleğitim Genel Müdürlüğü (okul öncesi ve ilköğretim) / Orta Eğitim Genel Müdürlüğü / Çıracılık ve Mesleki Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü / Halk Eğitimi Genel Müdürlüğü / Özel Eğitim Genel Müdürlüğü / Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğü / Din Öğretimi Genel Müdürlüğü.
6. Danışma Birimleri; APAK / Program Geliştirme Dairesi / Mevzuat Dairesi / Hukuk Müşavirliği / Özel Kalem Müdürlüğü olarak düzenlenmelidir.
7. Yardımcı Birimler: Personel Genel Müdürlüğü / İdari ve Mali İşler Genel Müdürlüğü / Personel Eğitimi Dairesi / Eğitim Teknolojisi Dairesi / Yayınlar Dairesi / Savunma Sekreterliği / Özel Kalem Müdürlüğü olarak düzenlenmelidir.
8. Kurul ve Komisyonlar: Milli Eğitim Şurası (üye sayısı azaltılıp işlevsel kılınarak) / Çıracılık ve Mesleki Eğitim Danışma Kurulu / Toplu Sözleşme ve Görüşme Kurulu / Personel Seçme ve Atama Kurulu / Yüksek Disiplin Kurulu / Özel Uzmanlık Komisyonları.
9. Diğer Kuruluşlar: Taşra Örgütü / Yurtdışı Örgütü / Bağlı Kuruluşlar (Yükseköğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu / Hizmet-içi Eğitim Enstitüsü).
10. Yukarıda yer almayan Yükseköğretim; Bakan tarafından YÖK'e atanan üyeye bağlanabilir.
11. "Daire" olarak örgütlenecek olan birimlerin "kurul" biçiminde yapılması öngörülmektedir. Bu dairelerin üyeleri de Eğitim ve Öğretim Yüksek Kurulu (Talim ve Terbiye Kurulu)'na atama yöntemi uygulanarak belirli süreli ve ağırlıklı olacak biçimde atanacaktır. Buralara atanacak üyeler gerçekten alanında "uzman" ve başarılı hizmet vermiş "akademisyenler" olmalıdır.
12. Bakanlık hem öğretmenlerin niteliklerini yükseltmek, hem de yönetici ve uzman potansiyeli yaratmak üzere LES (Lisansüstü Eğitim Sınavı)'i kazananlardan gereksinme duyulanları, belirli üniversitelerin eğitim fakültelerinde yetiştirmek üzere; öğretmen ve diğer personeli dil öğrenimi için 1 yıl, yüksek lisans için 1 yıl, doktora için de 1 yıl "aylıklı izinli" sayabilir (TODAE'de olduğu gibi). Bundan dolayı hizmette hiçbir aksama olmayacaktır.

Eğitim

13. Yüksek yönetici (il milli eğitim müdürü, bağımsız daire başkanı ve yukarısı) atamada bakana bir serbestlik tanınmalı, bakan bu görevlere kurum içinden olduğu gibi, niversite ve diğer kurumlardan nitelikleri uygun kişileri de atayabilmelidir.

14. Okul ve ile yöneticilerinin sınavla seçilmeleri ve ondan sonra yetiştirilmeleri esas olmalıdır.

Programlar ağdaşlaştırılmalıdır

Eğitim programları, öğretmeyi değil, öğrenmeyi, araştırmayı, eleştirmeyi, uygulamayı ve yapmayı temel alan bir anlayışla yeniden düzenlenmelidir. Bunun için:

1. Haftalık ders yükü ilköğretim okullarında çocukların yaşına göre 20-24, liselerde -28-30, ıraklık eğitim yerlerinde, ıraklık yaşlarına göre 24-30 saati geçmemelidir.

2. İlk ve ortaöğretim programlarındaki bilgi yükü çok ağır ve gereksizdir. Çocuklar bu korkunç yükten kurtarılmalıdır.

3. Programlarda spor ve sanat etkinliklerine hakettikleri yer verilmeli, bu anlayış ortaöğretim için de geçerli olmalıdır. Bu etkinlik ders olmaktan da çıkarılmalı, öğleden önce, öğleden sonra ve hafta sonları serbest ve notsuz, zevkle yürütülen etkinliklere dönüştürülmelidir.

4. Tüm eğitim süresi boyunca "demokrasi ve insan hakları eğitimi"ne yer verilmeli ve bu etkinlikler olabildiğince uygulanmalı, yaptırarak ve yaşatarak geekleştirilmelidir. Sınıf ve okul "ğrenci yönetimleri" serbest seçimli ve katılımlı bir biçimde geekleştirilmelidir.

5. Çocukların yaşlarına uygun bir biçimde Cumhuriyet devriminin ilkeleri, Türkiye'nin yönetim yapısı, Türkiye'de ekonomik, sosyal ve siyasal yaşam hakkında zli ve olabildiğince uygulanmalı bilgi ve beceriler kazandırılmalıdır. Bu etkinlikleri yürütecek öğretmenler yetiştirilmelidir.

6. "Yabancı dilde eğitim"e son verilerek "yabancı dil eğitimi"ne büyük önem verilmelidir. Bunun ilke, yöntem ve araçları geliştirilmeli, ğretmeni yetiştirilmelidir.

7. Din Kültürü ve Ahlak ğretimi, "zorunluluk"tan çıkarılınca kadar "notla değerlendirme" zorunluluğundan kurtarılmalıdır. Bu konuda hiçbir yasal engel yoktur. Bu derslerin öğretmenleri, mftlklerde istihdam edilmeli, kariyerlerini orada yapmalıdırlar (Milli Güvenlik ğretmenleri örneğinde olduğu gibi).

8. İlk ve ortaöğretimde çocuklara, hem meslekleri tanıtma, hem de günlük gereksinmelerini giderme amacıyla yaşamsal beceriler öğretilmelidir. İlk yardım, bisiklet kullanma, basit el aletlerini kullanarak küçük onarımlar yapma gibi. Yine ocuklar, okulu güzelleştirme, ağaçlandırma, ieklendirme, temizleme vb. hizmetleri "zorunlu" olarak katılmalıdırlar. Tüm ocuklar, uygun yaşlarda, geek yaşamın yerine koymamak koşulu ile bilgisayar kullanma becerisini kazanmalıdırlar (Bu beceri, öncelikle öğretmenlere kazandırılmalıdır).

Ders kitapları konusu

1. Ders kitaplarının seçilip bastırılması konusu Eğitim ve ğretim Yüksek Kurulu (Talim ve Terbiye Kurulu)'ndan alınıp Yayınlar Dairesi'ne aktarılmalıdır. Yüksek Kurul, kural koyan, Yayınlar Dairesi de bu kurallara göre "uygulama yapan" birim olmalıdır.

2. Ders kitaplarını inceleyen komisyon (bilirkişi), en azından inceleyeceği kitabı yazan kişilerin düzeyinde bir akademik ünvana ya da formasyona sahip olmalıdır.

3. İncelemede yazarın özgün görüşlerine dokunulmamalı, yasal ve açık hata aranmalıdır. Gerisi kitabı kullanacak öğretmenin seçimine bırakılmalıdır.

4. Yayınlar Dairesi'nde bir Ders Kitapları Enstitüsü oluşturulmalı; bu daire ders kitapları araştırmaları, standart saptama, yabancı dildeki ders kitaplarını çevirme gibi görevler yapmalıdır.

5. Bakanlık, her kitap için açtığı "yarışmaları" bağımsız jüriye değerlendirterek, ödüle değer beş kitaba ödül vermeli, bunlardan birisini kendisi basmalı, ötekiler özel yayınevlerinin yazarlarıyla anlaşarak bastırabileceği önerilmelidir. Bu uygulama yapılırken yazara hiçbir ekonomik yük getirilmemeli, aksine ödül verilmelidir.

6. Bakanlık yeterli bulmadığı alanlarda "sipariş" ya da "çeviri" kitap üretmelidir.

7. Her yıl bir Ders Kitapları Kurultayı toplanarak Bakanlık, öğretmenler, yazarlar ve yayımcılar buluşturulmalıdır.

8. Yayınlar Dairesi, kitap, araç ve kaynak geliştirme konusunda Eğitim Teknolojisi Dairesi ile eşgüdüm halinde çalışmalıdır.

9. Ders kitapları için, bugün olduğundan çok daha az sayfa sayısı önerilmeli, metin yanında görsel malzemeye (karikatür dahil) önem verilmelidir.

10. ders kitapları ile birlikte öğretmen için gerekli olan "kılavuz kitap"lar da yazdırılmalıdır.

Kaynak sorunu çözülebilir

Eğitim sorununu çözmeye becerisi gösteremeyenlerin en temel gerekçesi "para yokluğu"dur. Bu doğru değildir. Eğitimin çok kaynak yuttuğu doğrudur, ancak, sosyal devletin de temel görevlerinden biri eğitimidir. Bunun için vergi toplamaktadır. Bu konuda geçici çözümler için kendi tarihimize bakabiliriz. Kaynak sorununun çözümü için:

1. Bütçeden yeterli kaynak ayrılması kaçınılmazdır.

2. Buna "fon" kaynakları ve yerel yönetim katkıları da eklenebilir.

3. Eğitimde israf önlenmelidir. Mali yıl sonlarında ödenekleri tüketme gayretiyle kullanılabilir demirbaşların Bakanlık bürolarından atıldığına dair örnekler biliyoruz.

4. Okullar haftada iki gün ve akşamları boş durmaktadır. Ayrıca çocuklar her yıl sonunda da 50-60 milyon ders kitabını ve bir o kadar da dergiyi çöpe atmaktadırlar. Bu hem devlete, hem ailelere yüküdür.

5. Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK); öteden beri, askerlik eğitimi yanında genel eğitim, mesleki eğitim, özellikle yurttaşlık eğitimi vermektedir. 1950'den sonfa geliştirilen Okuma Yazma Taburları, çok yararlı hizmetler vermiştir. Bugün de okuma-yazma bilmeyen, değişik okul kademelerini olanaksızlıklar yüzünden terkeden birçok asker/gencimiz vardır. Yarım milyonun üzerindeki askerimizin birçoğu bu ocakta eğitim için sürekli hazırdır. Terör gibi bir bela dışında zamanlarını genel ve mesleki eğitime; özellikle cumhuriyetçi, laik ve demokratik vatandaşlık eğitimine ayırabilecek olan gençlerimiz, açıköğretim olanakları ve askerlik yapan öğretim elemanı ve usta öğreticilerin katkıları ile öğrenimlerini hemen hemen ücretsiz tamamlayabilirler. Üstelik burada uygulamalı mesleki eğitimi olanağı da vardır. MEB-TSK arasında yapılacak protokol, eğitime geniş bir kaynak yaratacaktır.

6. Çıracılık ya da önlisans düzeyindeki mesleki ve teknik eğitim daha üretken hale getirilebilir. Örneğin, endüstriyel eğitimle ev ekonomisi eğitimi yapan kurumlar, çevrelerindeki okulöncesi eğitim kurumlarının araç, gereç ve oyuncaklarını üretebilirler. Endüstriyel eğitim görenler, öteki okulların küçük onarımlarını "harçlık" karşılığında yapabilirler. Bugün mesleki eğitim gören öğrencilere işyeri bulup uygulamaya yaptırmak büyük bir sorundur. Böylece öğrencilere uygulama fırsatı da yaratılmış olacaktır.

7. Bunun dışında, "hayırsever" yurttaşların katkıları; vergi kaçırmamak, çocukları zengin kişilere köle etmemek koşuluyla iş çevrelerin katkıları değerlendirilebilir. Okulda beslenme için ailelerin katkıları da sağlanabilir.

Eğitim

Öğretmensiz olmaz

Uzun yıllardır bilinen bir gerçektir: "Bir eğitim sistemi, öğretmeni kadar kalitelidir". Hiçbir araç ve donanım, öğretmenin yerini alamamıştır. Gelişen eğitim teknolojisi, öğretmenin önemini azaltmadığı gibi, aksine daha iyi yetişmiş öğretmen istemektedir. Unutulmamalı ki, bugün eğitim politikasını yürütenler dahil, ülke yönetimine ağırlığını koyanların tümü iyi öğretmenlerin eseridir. Onun için öğretmene ne kadar önem verilse, yatırım yapılırsa azdır. Çocukluk ve gençlik döneminin çok büyük bir kısmını öğretmenin elinde geçiren çocuklarımız, gerçek anlamda eğitim hakkına ancak iyi yetişmiş, karnı doyurulmuş, saygı gören öğretmenle kavuşabilirler. Bunun için:

1. Geçmişte ve bugün, bizde ve başka ülkelerde öğretmenlik, yoksul ve dar gelirli gençlerin seçtiği bir meslek olmuştur. Son yıllarda meslek dışından atanan öğretmenler de aslında yoksul ve dar gelirli ailelerden gelmiş gençlerdir. Onlar, kötü politikaların kurbanlarıdır. Çocuklarımız bu kötü politikaya kurban olmamaları gerekir. Yapılacak ilk iş, geçmişimizde çok özgün örneklerini gördüğümüz gibi, yetenekli gençleri mesleğe çekmektir. Bunun yolu da öğretmenin karnını doyurabileceği, kendini yetiştirebileceği ve saygın yaşayabileceği aylık ve özlük haklara kavuşturılmaktan geçer. Ayrıca, öğrencilik/adaylık aşamasında yeterli burs, yurt, eğitim araç-gereci ve diğer olanakların öğretmen adaylarına, sağlanması gerekir. Bu yolla adaylar, eski Yüksek Öğretmen Okullarımızda olduğu gibi daha öğrenciliklerinde mesleğe ısınacaklardır. Bu konuda MEB/YÖK ve sendikaların işbirliğine gereksinim vardır.

2. Öğretmen yetiştirme modeli, eski deneyimizde gözden geçirilerek yeniden düzenlenmelidir. Bugün sayıları 70'e yaklaşan eğitim fakülteleri belirli merkezlerde toplanarak, üç büyük kentte birer Eğitim Üniversitesi (Teknik Üniversite olabildiğine göre) açılmalı ve oralardaki eğitim fakülteleri bunlara bağlanmalıdır. Bu fakülteler, eski eğitim enstitüleri, yüksek öğretmen okulları ve teknik öğretmen okulları deneyimine göre modelleştirilebilir. Eğitim üniversiteleri mutlaka ayrı birer Temeleğitim Öğretmenliği Fakültesi kurmalıdır (Gazi Eğitim Üniversitesi Hasanoğlan Temeleğitim Fakültesi gibi). Bu eğitim üniversiteleri dışında en çok 10 ilde sadece "sınıf öğretmeni" yetiştirecek temel eğitim fakülteleri açılarak, eğitim üniversitelerinin denetimine verilmelidir. Ancak, yüksek lisans eğitimini sadece eğitim üniversitelerinin Eğitimbilim Enstitüleri vermelidir.

3. Öğretmen yetiştirmede en önemli sorun, "öğretmen yetiştiren öğretmeni" yetiştirmektir. Sadece değişik bilim dallarından öğretim üyesi bulmak, öğretmen yetiştirmek için yeterli değildir. Adayları öğretmen yapacak ve onlara öğretmenlik ruhu verecek olanlar, öğretmen yetiştiren örnek öğretmenlerdir (öğretim elemanları). Özellikle değişik alanların (branşların) "özel öğretim ilke ve yöntemleri"ni öğretecek, adayların staj ve uygulama yapmaları sağlayacak öğretim üyesi ve rehber öğretmeni ("başöğretmen" de denebilir) sağlamak gerekir. Bunun örnekleri geçmiş deneyimizde vardır. Bu tür elemanların yetiştirilmesi için yurtdışı eğitim gerekli, fakat yeterli değildir.

4. Öğretmen adayları, eğitim fakültelerini bitirdikten sonra mesleğe yine de seçilerek alınmalı, üç yıl için sözleşmeli olarak atanmalı ve bu süre içinde Hizmet-içi Eğitim Enstitüsü ile deneyimli öğretmen ve başöğretmenlerin yanında yetiştirilmelidir.

5. Mesleğe değişik kaynaklardan giren ve branşında öğretmenlik yapmayan öğretmenler, özellikle de öğretmen olmayan "sınıf öğretmenleri" bir elemenden geçirilerek ve yerlerine yeterli sınıf öğretmenleri yetiştirilerek, uygun branşlara ya da genel idari hizmetlere aktarılmalı ve yeniden yetiştirilmelidir. Örneğin, belki de veteriner fakültesi mezunları "fen bilgisi", mühendis kökenliler "tarım ve iş", eczacılar "fen ve tabiat bilgisi" ya da "sağlık bilgisi", kamu ve hukuk mezunları "vatandaşlık ve insan hakları eğitimi" ... öğretmenliklerinde daha başarılı olacaktır. Bu "kader kurbanı" gençleri harcayacak değil; meslekten çıkarmak da mümkün ve gerekli değildir.

6. Günümüzde hızla değişen ve gelişen teknolojiler ve bilgi birikimi, öncelikle öğretmenlerin hizmet-içi'nde durmadan eğitilmelerini gerektirmektedir. Bu nedenle "hizmet-içi eğitimi" büyük önem kazanmaktadır. Bakanlık, "Milli Eğitim Akademisi" değil, bir "Hizmet-içi Eğitim Enstitüsü" kurmalı, bu kurumun öncülüğünde kısa ve uzun erimli hizmet-içi eğitimi sürekli kılmalıdır. Bu konuda üniversitelerle dirsek temasını yitirilmemelidir. Ayrıca, MEB'ca öğretmenin yaptığı işe uygun kılavuz, kitap, dergi, kaset vb. yayınlar yapılmalıdır. Tüm ğretmenler, birer müfredat programına kavuşturulmalıdır

7. ğretmeni, özellikle genç öğretmenleri işbaşında yetiştirecek uzman/denetmenlerin çok iyi seçilip yetiştirilmesi gerekir. Bunlar, mutlaka alanlarında yüksek lisans eğitiminden geçmiş olmalıdır. Üzülerek belirtmeliyiz ki, bugün işbaşında olan müfettişlerin epeycesi bu niteliklerden yoksundur, bazıları denetleyip rehberlik yaptığı öğretmenden yetersiz durumdadır.

8. Öğretmenlerin atama ve yer değiştirme, sicil ve terfi işlemlerinin mutlaka güvenilir ölçü ve kurallara göre yürütülmesi gerekir. "Gizli sicil" kesinlikle kaldırılmalıdır. Disiplin işleri yönetsel yargıya bağlanmalıdır (Bu, tüm memurlar için geçerlidir). Yer değiştirme işlemleri için yönetim ve öğretmenlerden oluşan karma kurullar oluşturulmalı ve öğretmenler adına bu işlemleri gzleyebilen bir ğretmen temsilcisi (sendika temsilcisi) bulunmalıdır. Bugün ğretmeni yaralayan ve birçok dedikodulara neden olan atama sorununun mutlaka ğretmen katılımlı bir yöntemle çözülmesi gerekir.

9. Bir Milli Eğitim Personel Kanunu'na kesinlikle gereksinme vardır. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu eğitim personeli ile ilgili birçok konuyu düzenlemekte yeterli değildir. 1930 ve 40'lı yıllarda çıkan özel yasalar da gecikmiş ve geçersiz kalmıştır. Çıkarılacak bu yasa, öncelikle ğretmenliği bir "akademik kariyer" düzenine oturtmalı, kendini yetiştiren ve akademik unvan kazananlar, niversite ğretim elemanlarının yararlandığı olanaklardan yararlanmalıdır. Klasik kariyer (kıdeme ve sicile dayalı) ğretmenlik mesleğine asla dinamizm kazandıramaz. Yine bu yasa, ders cretleri, İLKSAN gibi konuları da düzenlemelidir. Eğer İLKSAN gibi bir kuruma gereksinme varsa, buna öğretmenler karar vermelidir. İlkokul ğretmenlerinin, İLKSAN skandalı yüzünden uğradıkları maddi ve manevi zarar denmeli, bu konuda geçmişte ve bugün gaflet içinde bulunan sorumlular bu öğretmenlerden özür dilemelidirler.

10. Öğretmenlerin, "olağanüstü mahkeme" de "mahkum" edilen en güçlü rgt TB-DER'in açılması sağlanmalı ve el konulan mal varlığı geri verilmeli, öğretmenlerden özür dilenmelidir. Ülkeyi yönetenlerin öğretmenlere en büyük borçlarından biri budur.

